

Teie: 6.08.2018

Kodanikuliikumine Mõistlik Väimela nimel

Meie: 6.09.2018 nr 9.1-
2.1/18/3631-2

**Haridus- ja Teadusministeeriumi seisukoht seoses
Võrumaa Kutsehariduskeskuse vahetusse lähedusse
planeeritava kanalakompleksi rajamisega**

Käesoleva seisukoha koostamisel oleme küsinud arvamust ka Võrumaa Kutsehariduskeskusest.

Nagu nähtub keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) väljatöötamise kavatsuse materjalidest võib koostatava planeeringu rakendamisega eeldatavalt kaasneda oluline keskkonnamõju inimese tervisele (õhukvaliteedi muutumise tõttu) ja samuti heaolule. Üheks suurimaks probleemiks on kanalakompleksi rajamisega kaasnev iseloomuliku lõhna, saasteainete ning kemikaalide levimine piirkonnas. Kõige lähem objekt kanalakompleksile on õppehoone, Võrumaa Kutsehariduskeskuse tehnomaja-laboratoorium.

Ka Võru Maavalitsus on esitanud ettepanekud Võru vallas Väimela alevikus asuvate Pärna tee 7 (91801:005:0054) ja Pärna tee 9 (91801:005:0990) maaüksuste detailplaneeringu eskiislahendusele ning keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsusele.

Ettepanek oli koostatavas KSH-s analüüsida ja hinnata, kuivõrd võib Pärna tee 7 maaüksusele kavandatud linnufarmi tegevus mõjutada Võrumaa Kutsehariduskeskuse õppehoone tegevust, lähtuvalt võimalikust õhukvaliteedi muutusest ja sõnniku ja jäätmekäitlusest. Kahjuks on jäetud KSH-s antud analüüs ja hinnang tegemata. Keskkonnamõju strateegiline hindamise kohustus on arendajal ja see peaks läbi viidama detailplaneeringu alal ning selle lähiümbruses. Võrumaa Kutsehariduskeskuse kasutuses olev kinnistu Pärna tee 22 jääb täielikult lähiümbrusse.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandes on toodud, et uute hoonetena rajatakse lisaks kanalatele varusõnnikuhoidla ja sõnnikutranspordöörid. Linnukasvatusele iseloomulikud saasteained, milledest osad on ebameeldiva lõhnaga, pärinevad nii kanalatest (ventilatsioonivõrkade kaudu), sõnnikuhoidlast (sõnnikukonteinerid, varusõnnikuhoidla) ning võivad kaasneda ka sõnniku transportimisega (olenevalt transportimise viisist). Peamiseks linnukasvatusest pärinevaks õhusaasteaineks on terava lõhnaga värvusetu gaas ammoniaak (NH₃), mis tekib sõnniku lagunemisel.

KSH koostaja on lähtunud arendaja huvist ja võtnud ammoniaagi tekke ja lendumise heitkogus arvutuste aluseks keskkonnaministri 14. detsembri 2016. a määruse nr 66 lisa tabelis 4 esitatud „Mitmel tasapinnal pidamine, transportöörlintide süsteem, allapanuga alal sügavallapanu“ (ammoniaagi lendumine 11%) asemel 6,67% ammoniaagi lendumiseks sõnnikus olevast lämmastikust. Aluseks olevat võetud Saksa Inseneride Ühingu (VDI, saksa keeles Verein Deutscher Ingenieure) dokumendis toodud suurus, juhul, kui sõnniku eemaldus laudast toimub 1 korra nädalas, samas puudub viide dokumendile. Kuid ka selle arvutuste järgi jääb Võrumaa

Kutsehariduskeskuse õppehoone piirkonda, kus ületatakse ammoniaagi sihtväärtust. Õppehoone jääb piirkonda mis on kordades üle keskkonnaministri 27. detsembri 2016. a määruses nr 75 „Õhukvaliteedi piir- ja sihtväärtused, õhukvaliteedi muud piirnormid ning õhukvaliteedi hindamisiirid“ toodud piirnormist (8 µg/m³).

Võrumaa Kutsehariduskeskus oli seisukohal, et KSH aruandes puudub alternatiivse ammoniaagi heitkoguste arvutamise meetod, kus kanalatest, sõnnikuhoidlast, sõnnikukonteineritest ja transpordiliinidelt toimub lämmastiku lendumine ammoniaagina 2,55%. KSH-st ei ole võimalik välja lugeda kuidas arendaja suudab selle tagada. Lisaks KSH joonis 17. toodud ammoniaagi hajumine erineb joonis 15 toodust. Joonise 17 järgi peaks ammoniaak hajuma vastutuult. Lisaks hajub ammoniaak joonise 17 järgi ümber koolihoonete. Alternatiivse ammoniaagi heitkoguste arvutamisel ei ole käsitletud iga kahe päeva tagant transportimisel lenduvat ammoniaagi kogust, sõnnikuhoidlast lenduvata ammoniaagi kogust ja ventilatsiooni kaudu eralduvat ammoniaagi kogust. Transportimisel kasutatakse Pärna teed, mille kõrval õppehoone paikneb. Lisaks ei ole arvestatud sõnniku kuivatamisel/ventileerimisel lenduvat ammoniaagi kogust. Hajumisarvestuse aluseks on sisestatud laudad andmebaasi punktallikana ning varusõnnikuhoidla pindallikana. Õrre kana pidamisel peaks olema võetud ka laudad hajumisarvestuse arvutamisel pindallikana. Lisaks ei saa alternatiivsel arvutusel jätta välja sõnnikuhoidlast lenduva ammoniaagi heitkoguseid.

Samuti pole KSH-s arvestatud Keskkonnaameti ettepanekut, täpsustada KSH ala ja ulatust, mis on KSH väljatöötamise kavatsuses joonisel 1 märgitud üksnes kirdesuunaline (viirutus u 450 m) ning täpsustatud, et lähiümbruse ulatuse määrab planeeritavast kanalakompleksist eralduva iseloomuliku lõhna levimise ulatus. Keskkonnaamet oli seisukohal, et KSH ala ei saa olla üksnes kirdesse kaldu, sest see ei iseloomusta piisavalt kanalakompleksist eralduva iseloomuliku lõhna levimise ulatust iga päeva kohta aastas. Seega, objektiivse tulemuse saamiseks tuleb KSH mõjuala ulatus määrata ringikujulisena, kuhu jääb kirde suunal paiknev majapidamine ning mis hõlmab ühtlasi Väimela alevikku.

Võrumaa Kutsehariduskeskuse ettepanek oli KSH aruannet mitte kooskõlastada, kuna õppehoone lähedale plaanitakse rajada loomakasvatushoone, mis ei vasta keskkonnanõuetele.

Arvestades ülaltoodut on Haridus- ja Teadusministeerium seisukohal, et planeeritav kanalakompleks ei saa asuda õppehoone vahetus läheduses. Risk, et õppetööd ei ole võimalik seal läbi viia, on liiga suur. Võib eeldada, et kanalakompleksi paiknemine antud piirkonnas võib viia õppetöö piiramiseni, takistamiseni ja kokkuvõttes ka õpilaste arvu vähenemiseni. Igasugune õhuheite sihtväärtuse või lõhna häiringutaseme ületamine ei ole aktsepteeritav ning õpilaste ja elanike olukord on talumatu ka juhul, kui ebameeldiva lõhna levik on hetkeline või puhanguiline. Mõõname, et KSH on puudulik ning paljud küsimused jäävad vastusetä.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Ivar Sikk

asekantsler (kutse- ja täiskasvanuharidus ning planeerimine)

Hilje Arukuusk 735 0142

Hilje.Arukuusk@hm.ee